

AANVULLEND ECOLOGISCH ONDERZOEK

NIEUWBOUWPLAN MELICKERVELD

TE ROERMOND

Ecologie

Rapportage aanvullend ecologisch onderzoek

Nieuwbouwplan Melickerveld te Roermond

Opdrachtgever	Leigraaf Midden-Limburg B.V. Postbus 31314 6370 AH Landgraaf
Rapportnummer	15221.003
Versienummer	D2
Status	Eindrapportage
Datum	16 september 2021
Vestiging	Limburg Rijksweg Noord 39 6071 KS Swalmen 088 - 5001600 swalmen@econsultancy.nl
Opsteller	Mevrouw E. Schreurs, MSc
Paraaf	ES
Kwaliteitscontrole	De heer ing. M.H.M. Gijsbers & Mevrouw S. Westbroek, MSc
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Econsultancy werkt volgens een dynamisch kwaliteits- en milieusysteem, zoals beschreven in het kwaliteits- en milieuhandboek. Ons kwaliteits- en milieusysteem is gecertificeerd volgens de eisen in de NEN-EN-ISO 9001 en NEN-EN-ISO 14001.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde protocollen en richtlijnen voor onderzoek. Het onderzoek betreft echter een momentopname en geeft een inschatting van de aanwezigheid van beschermde soorten op de onderzoekslocatie. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is nooit met zekerheid uit te sluiten. Econsultancy accepteert op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING.....	2
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving	2
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	4
	2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen	6
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK	7
4	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	8
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	10
	5.1 Buizerd, torenvalk en boomvalk	10
	5.2 Ransuil	11
	5.3 Das.....	11
	5.4 Vlinders	17
	5.5 Vaatplanten	18
6	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	19
	6.1 Torenvalk.....	19
	6.2 Das.....	19
7	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	20

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van Leigraaf Midden-Limburg B.V. opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch onderzoek aan de percelen aan de Heinsbergerweg e.o. te Roermond. In de volksmond staat het gebied bekend als Melickerveld.

Het aanvullend ecologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de voorgenomen herontwikkeling van de onderzoekslocatie en naar aanleiding van de resultaten van de quickscan Wet natuurbescherming die Econsultancy in mei 2021 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 15221.001, d.d. 4 mei 2021). Uit de quickscan Wet natuurbescherming is gebleken dat op verschillende punten meer informatie benodigd is. Het betreft de volgende soorten en onderzoeken;

- Aanvullend onderzoek naar buizerd, torenvalk en boomvalk;
- Aanvullende inspectie naar nestlocaties van ransuil;
- Aanvullend onderzoek naar das;
- Aanvullende inspectie naar waardplanten van teunisbloempijlstaart, donker pimperlauwtje, grote vos en kleine ijsvogelvlinder;
- Aanvullend onderzoek naar teunisbloempijlstaart en grote vos
- Aanvullend onderzoek naar akkerboterbloem, akkerogentroost, dreps, getande veldsla, glad biggenkruid, grote leeuwenklauw, naaldenkervel, wilde ridderspoor en ruw parelzaad.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 27,5$ ha) ligt aan de Heinsbergerweg e.o. te Roermond, circa 500 meter ten zuiden van de kern van Roermond. In figuur 1 is de topografische ligging van de onderzoekslocatie weergegeven.

Volgens de topografische kaart van Nederland zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 198.641$, $Y = 353.394$.

Figuur 1. Topografische ligging van de onderzoekslocatie (rood omkaderd).

De onderzoekslocatie betreft landelijk gebied tussen de kernen Melick en Roermond. De huidige bestemming is agrarisch met landschappelijke waarden. Binnen de planlocatie bevinden zich tevens een drietal woningen, onverharde en verharde wegen, kleine bosschages en een steilrand die met een strook bos begroeid is.

Het terrein wordt begrensd door de Ratommerweg aan noordoostelijke zijde, de Dirksbergerweg en begraafplaats “Tussen de bergen” aan de noordwestelijke zijde, de Heinsbergerweg aan de zuidwestelijke zijde en de N293 (Oosttangente Roermond) aan de zuidoostelijke zijde.

In figuur 2 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De figuren 3 t/m 14 geven een impressie van de onderzoekslocatie, middels foto's die zijn genomen tijdens het veldbezoek op 5 maart 2021.

Figuur 2. Luchtfoto onderzoekslocatie (wit omkaderd) en directe omgeving.

Figuur 3. Impressie deel onderzoekslocatie, kijkrichting noordoosten.

Figuur 4. Impressie deel onderzoekslocatie met akkerland, kijkrichting oosten.

Figuur 5. Grasland op onderzoekslocatie, kijkrichting noorden.

Figuur 6. Bosschage aan zuidwestzijde van onderzoekslocatie.

Figuur 7. Paardenweides en bosschage op onderzoekslocatie.

Figuur 8. Houtopstand en bodembedekkende vegetatie aan westzijde planlocatie.

Figuur 9. Grasland en bomenrij centraal gelegen op planlocatie.

Figuur 10. Bomenrij centraal gelegen op planlocatie.

Figuur 11. Bosschage met bodembedekkende vegetatie aan oostelijke grens planlocatie.

Figuur 12. Takkenrij in achtertuin woning aan oostzijde onderzoekslocatie.

Figuur 13. Woningen aan de Eindstraat.

Figuur 14. Bosschage aan westelijke zijde.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

De initiatiefnemer is voornemens om circa 468 woningen te realiseren op de onderzoekslocatie (figuur 15).

2.3 Te verwachten werkzaamheden en ingrepen

Ten behoeve van het planvoornemen zullen de akkerlanden bebouwd worden en zullen enkele bomen verspreid over het plangebied gekapt worden. Verder zal enkel de aan de zuidwestzijde gelegen bosschage gekapt worden. De overige bosschages op de planlocatie zullen behouden en/of verder versterkt worden.

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

Uit de quickscan blijkt dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Wet natuurbescherming er op sommige punten meer informatie is benodigd. In tabel I zijn de soortgroepen weergegeven waarnaar een aanvullende inspectie en/of aanvullend ecologisch onderzoek benodigd werd geacht:

Tabel I. Overzicht geschiktheid onderzoekslocatie voor soortgroepen en te nemen vervolgstappen

Soortgroep *		Geschikt habitat	Ingreep verstorend	Nader onderzoek	Ontheffings-aanvraag	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	buizerd, torenvalk en boomvalk	ja	mogelijk	ja	afh. van nader onderzoek	aanvullend onderzoek in broedseizoen naar buizerd, torenvalk en boomvalk
	ransuil	ja	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullende inspectie van naaldbomen binnen invloedssfeer werkzaamheden
Grondgebonden zoogdieren	das	ja	mogelijk	ja	afhankelijk van aanvullend onderzoek	aanvullend onderzoek naar das in actieve periode
Vlinders		mogelijk	mogelijk	afhankelijk van inspectie	mogelijk	in eerste instantie een aanvullende inspectie naar waardplanten van teunisbloempijlstaart, donker pimpernelblauwtje, grote vos en kleine ijsvogelvlinder
Vaatplanten		mogelijk	mogelijk	ja	mogelijk	aanvullend onderzoek naar akkerboterbloem, akkerogentroost, dregs, getande veldsla, glad biggenkruid, grote leeuwenklauw, naaldenkervel, wilde ridderspoor en ruw parelzaad

* Voor **levendbarende hagedis** en **hazelworm** geldt dat, mits verstorende werkzaamheden als de kap van het bosje en het maaien van overgangszones tussen grasland en bos binnen de gecombineerde vrijstellingsperiode van deze soorten worden uitgevoerd (zijnde 15 augustus tot en met september), geen aanvullend onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Voor **steenmarter** geldt dat, mits verstorende werkzaamheden als het weghalen van takkenhopen en/of struwelen binnen de vrijstellingsperiode van deze soort wordt uitgevoerd (15 augustus tot en met februari), tevens geen aanvullend onderzoek noodzakelijk wordt geacht. Wel dienen de werkzaamheden in dat geval uitgevoerd te worden onder ecologische begeleiding.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Buizerd, torenvalk en boomvalk

Voor de te verwachten roofvogels met jaarrond beschermde nesten of waarvoor voldoende functioneel leefgebied beschikbaar moet blijven, geldt dat in de periode begin mei – half juli 4 veldbezoeken uitgevoerd zijn geworden. De inventarisatiemethode is overeenkomstig met de methode die opgesteld is door SOVON Vogelonderzoek Nederland van de te verwachten soorten. Onderstaand de onderzoeksperiode van de verschillende soorten weergegeven:

- Buizerd: 1 maart – 15 juli (vier veldbezoeken; overdag)
- Torenvalk: 1 maart – 15 juli (twee veldbezoeken; overdag)
- Boomvalk: 1 mei – 31 augustus (twee veldbezoeken; vroege ochtend of late avond)

Met betrekking tot ransuil geldt dat een aanvullende inspectie uitgevoerd dient te worden om te kunnen bepalen of potentiële nestlocaties op de onderzoekslocatie aanwezig zijn.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden gunstig, het was droog, helder tot (half)bewolkt, minimaal 8 °C en er stond weinig wind (< 4Bft).

Ransuil

Voor ransuil geldt dat de naaldbomen binnen de invloedssfeer van de onderzoekslocatie, zijnde binnen 75 meter van de voorgenomen werkzaamheden, gecontroleerd zijn op de aanwezigheid van potentiële nesten van ransuil. Naar aanleiding van de bevindingen tijdens deze aanvullende inspectie is duidelijkheid verkregen over de eventuele noodzaak van een aanvullend onderzoek naar deze soort.

Tijdens het veldbezoek waren de weersomstandigheden gunstig, het was droog, halfbewolkt, minimaal 8 °C en er stond weinig wind (< 4 Bft).

Das

Voor het onderzoek naar das is voorgesteld om in de periode half mei – half augustus gedurende 12 aaneengesloten weken middels in totaal zes wildcamera's onderzoek te doen naar de functie van de aangetroffen pijpen en wissel op en in de omgeving van de onderzoekslocatie. Door specifiek in deze periode dit onderzoek uit te voeren is tevens een eventuele kraamfunctie onderzocht.

Beschermde vlinders

Voor beschermde vlinders is in eerste instantie een aanvullende inspectie uitgevoerd om te bepalen of waardplanten aanwezig zijn op een deel van de onderzoekslocatie dat bij de voorgenomen herontwikkeling aangetast zal worden. Deze aanvullende inspectie is gecombineerd uitgevoerd met het aanvullend onderzoek naar beschermde vaatplanten.

De bij het onderzoek naar beschermde vaatplanten aangetroffen waardplanten van beschermde vlinders aangetroffen die mogelijk worden aangetast worden bij de voorgenomen herontwikkeling, zijn gedurende deze drie inventarisatieronden in de periode mei tot augustus gecontroleerd op de aanwezigheid van eitjes. Door de inventarisatie te spreiden over drie veldbezoeken is de waarnemingskans van alle eventueel aanwezige beschermde vlinders het grootst, omdat niet vlinders dezelfde vliegperiode hebben.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden gunstig, het was droog, helder tot (half)bewolkt, minimaal 8 °C en er stond weinig wind (< 4 Bft).

Vaatplanten

Voor het onderzoek naar vaatplanten zijn drie inventarisatierondes uitgevoerd tijdens de periode, van mei tot augustus, waarin de beschermde plantensoorten in bloei staan. Door de inventarisatie te spreiden over drie veldbezoeken is de waarnemingskans van alle eventueel aanwezige beschermde planten het grootst, omdat niet alle planten dezelfde bloeiperiode hebben.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden gunstig, het was droog, helder tot (half)bewolkt, minimaal 8 °C en er stond weinig wind (< 4 Bft).

Overzicht uitgevoerde veldbezoeken

Tabel II bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken. De veldbezoeken werden enkel uitgevoerd bij gunstige weersomstandigheden en op de juiste tijdstippen van de dag.

Tabel II. Onderzoeksinspanning per soortgroep

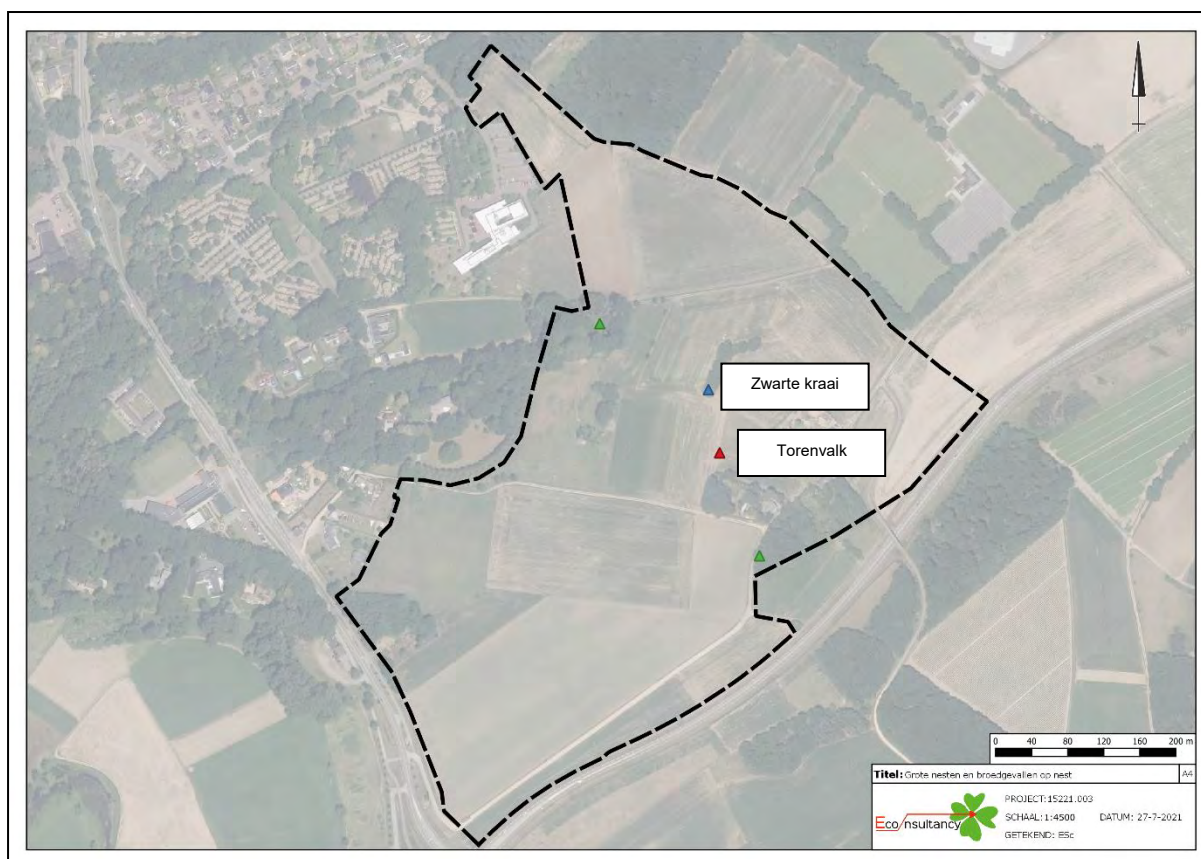
		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
roofvogels	tijdstip	-			4 x overdag		-		
	datum				19 mei, 7 juni, 28 juni en 13 juli				
	functie				functie nesten				
das	tijdstip	-			niet van toepassing			-	
	datum				vanaf 20 mei tot 16 augustus 2021				
	functie				functies pijpen en wissel				
dagvlinders & vaatplan- ten	tijdstip	-			3 x overdag			-	
	datum				28 mei, 21 juni en 20 juli				
	functie				inventariseren aanwezigheid				
aanvullende inspectie ransuil	tijdstip	-			1 x overdag	-			
	datum				19 mei 2021				
	functie				aanvullende inspectie				

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 Buizerd, torenvalk en boomvalk

Roofvogelsoorten zoals buizerd, boomvalk en torenvalk broeden in grote nesten en in het geval van torenvalk tevens door de mens geplaatste nestkasten. Ze kunnen hierbij gebruik maken van zowel oude als nieuwe nesten. Door de aanwezigheid van een torenvalkkast en drie grote nesten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden waren er geschikte verblijfplaatsen voor roofvogels aanwezig (zie figuur 15). Tijdens het eerste veldbezoek op 19 mei is een broedende torenvalk aangetroffen in de torenvalknestkast. Deze is wederom waargenomen tijdens het veldbezoek van 7 juni, 28 juni en 13 juli, waarbij tevens juveniele torenvalken zijn waargenomen. Het betreft minimaal drie juveniele torenvalken. Ook in de directe omgeving van de torenvalkennestkast zijn gedurende alle veldbezoeken overvliegende, roepende en foeragerende (juveniele) torenvalken waargenomen (zie figuur 16 en 17).

De open graslanden, ruige wegbermen, smalle ruigtestroken, kruidenrijke overhoekjes en open akkerlanden op de planlocatie maken daarmee tevens deel uit van het foerageergebied van torenvalk (zie hoofdstuk 6 en 7).

Figuur 15. Locaties van nesten en, indien van toepassing, soort broedgeval aanwezig op nest.

Figuur 16. Juveniele torenvalken in nestkast.

Figuur 17. Impressie van nestkast met juveniele torenvalken.

Het nest in een van de bomen in de steilrand in het midden van de onderzoekslocatie bleek in gebruik door zwarte kraai (zie figuur 15). Tijdens de veldbezoeken van 19 mei en 7 juni zijn broedende zwarte kraaien waargenomen op het nest. Tijdens de veldbezoeken op 28 juni en 13 juli was geen broedgeval aanwezig op het nest. Tevens zijn gedurende alle veldbezoeken meerdere overvliegende, roepende en/of foeragerende zwarte kraaien in de omgeving van de steilrand waargenomen. Het nest is daarmee niet in gebruik door buizerd, torenvalk of boomvalk.

De overige twee nesten in het bosje aan de noordoostzijde en het bosje aan de oostzijde van de planlocatie zijn niet in gebruik geweest door (roof)vogels. Tevens zijn geen uitwerpselen, prooiresten of ruiveren nabij deze twee nesten aangetroffen. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de drie grote nesten op de planlocatie een nestlocatie vormen voor buizerd, boomvalk en/of torenvalk.

5.2 Ransuil

Ransuil heeft zijn nest vrijwel uitsluitend in naaldbomen en maakt daarbij veelal gebruik van oude kraaien- of eksternesten. De bomen binnen de invloedssfeer van de onderzoekslocatie zijn gedurende een inventarisatieronde op 19 mei gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten welke potentieel toebehoren aan ransuil. Deze zijn niet aangetroffen, waarmee een nestlocatie van ransuil binnen de invloedssfeer van de planlocatie kan worden uitgesloten.

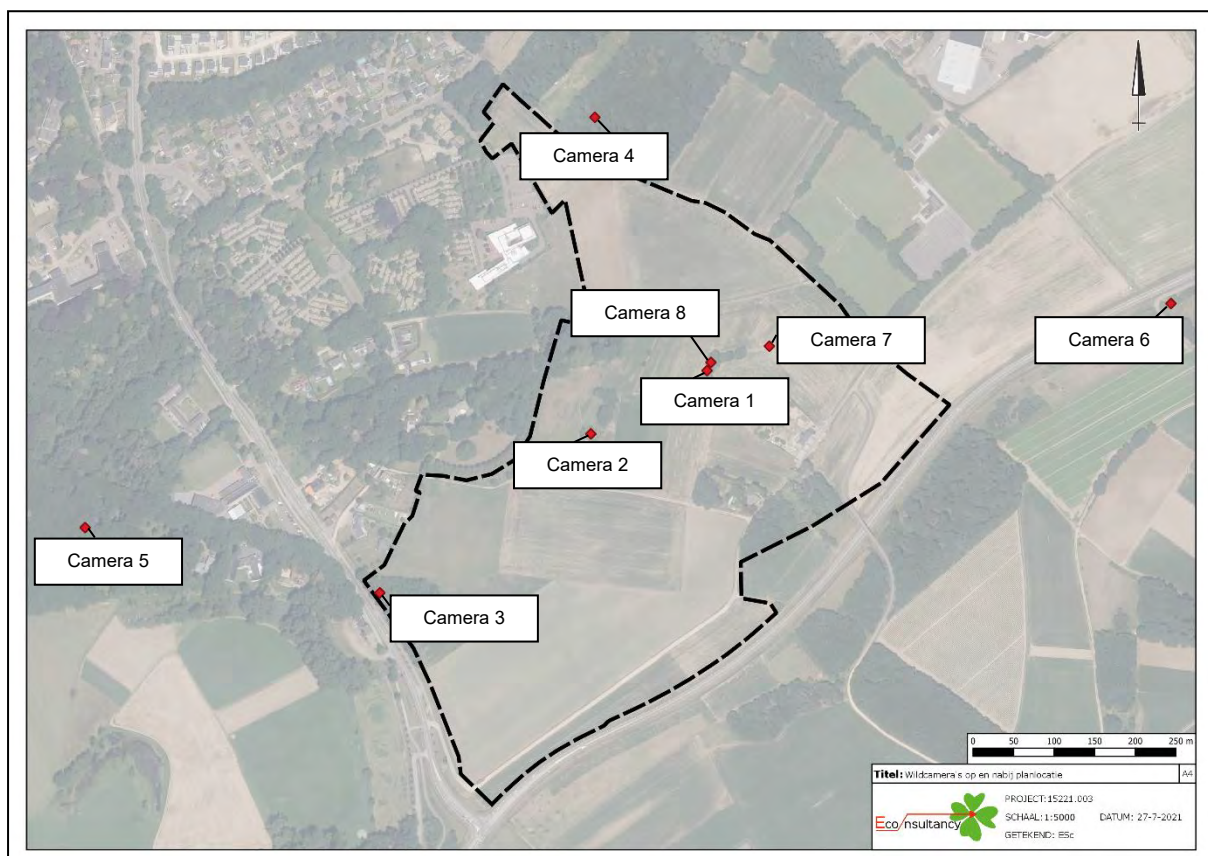
5.3 Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. De soort leeft in familiegroepen die gezamenlijk een burcht met territorium delen en hier andere dassen uit verdrijven. Het territorium van de das varieert in Nederland van zo'n 30 tot 150 hectare, afhankelijk van het aanbod aan voedsel.

Dassen leven in uitgebreide zelf gegraven holenstelsels, ook wel burchten genoemd. Deze liggen in bosranden, houtwallen, brede heggen, in hoogliggend terrein of op hellingen en altijd in de buurt van gras- en akkerland en water. Soms bouwt de das foerageerburchten in de buurt waar tijdelijk veel voedselaanbod is of bijburchten als de hoofdburcht is verstoord. Verder hebben dassen in hun voedselgebieden vluchtpijpen, dit zijn eenvoudige hopen in taluds, greppels en dergelijke waarin ze zich bij gevaar kunnen verbergen.

De aanwezigheid van de das is reeds eerder aangetoond in het plangebied, met als meest recente inventarisatie de rapportage 'Omgang dassenleefgebied bestemmingsplan Melickerveld' (kenmerk 339689, Sweco). Hierbij is dassenburcht aangetroffen in de kleine steilwand (gaft) in het midden van het plangebied, bestaande uit drie belopen pijpen. Deze burcht is gegraven in de loop van 2015 of 2016. Naar aanleiding van deze bevinding is een activiteitenplan opgesteld en ontheffingsaanvraag ingediend genaamd 'das Plan Melickerveld' (projectnummer 357230, d.d. 11 december 2017). De ontheffing met betrekking tot das is verleend in april 2018 (Provincie Limburg, zaaknummer 2017-206634, d.d. 12 april 2018). Deze ontheffing is in principe geldig voor de periode april 2018 tot en met 1 maart 2022. Het werd echter wenselijk geacht om de gegevens ten behoeve van de meest recente plannen te actualiseren.

Daartoe zijn door Econsultancy op en in de omgeving van de planlocatie op 20 mei 2021 vier wildcamera's geplaatst. Het onderzoek is opgezet om de functie van diverse pijpen en/of burchten van (vermoedelijk) das op en in de omgeving van de planlocatie te kunnen bepalen. In figuur 18 zijn de locaties van deze wildcamera's weergegeven. Op 17 juni 2021 zijn in de omgeving van de planlocatie nog twee wildcamera's geplaatst. Tijdens een van de veldbezoeken rond half juni werd nieuwe graafactiviteit van de das waargenomen aan de noordelijke punt van de steilrand. Naar aanleiding van deze bevinding werd op 28 juni 2021 tevens een camera opgesteld, gericht op deze hollen (zie figuur 18).

Figuur 18. Locaties van geplaatste camera's op en nabij de planlocatie (rood gemarkeerd).

Camera 1 (binnen plangebied)

Deze camera is op 20 mei 2021 geplaatst gericht op de burcht in de bosschage op de steilrand. Deze burcht bestaat uit ongeveer zeven pijpen. Op 20 juli 2021 is één extra camera verplaatst naar de steilrand om een zo gedetailleerd mogelijk overzicht te verkrijgen van de activiteiten van de dassen in deze burcht. Het betreft camera 8 (zie ook figuur 18). Gedurende de gehele periode zijn hier middels de wildcamera met regelmaat dassen waargenomen welke duidelijk gebruik maken van de verschillende pijpen. Tevens zijn sporen in de vorm van prenten, neusputjes en graafsporen aangetroffen. Het grootste deel van de pijpen in deze burcht is actief belopen. Tenslotte is tijdens het tweede veldbezoek ten behoeve van das op 3 juni 2021 gedroogd gras aangetroffen voor de ingang van een van de pijpen (zie figuur 19). Dassen gebruiken dit gras om het woongedeelte van de burcht mee te bekleden. Vanwege de regelmaat van waarnemingen en het aantal individuen dat is waargenomen wordt aangenomen dat deze burcht de functie heeft van hoofdburcht. Echter zijn er geen jonge dassen waargenomen tijdens het onderzoek, waardoor een kraamfunctie op dit moment niet aan de orde is hier.

Het betreffen meestal waarnemingen van slechts één individu (figuur 20), echter zijn tevens meerdere keren maximaal twee individuen gelijktijdig op de camerabeelden waargenomen (zie ook hoofdstuk 6 en 7).

Figuur 19. Nestmateriaal dat te drogen is gelegd voor de dassenpijp.

Figuur 20. Twee dassen gelijktijdig waargenomen op wild-camera in steilrand.

Camera 2 (binnen plangebied)

De camera is geplaatst op de locatie waar twee pijpen zijn aangetroffen in de bosschage nabij de paardenweides (zie figuur 18). Op de camera die geplaatst is zijn enkel (jonge) vossen waargenomen (zie tabel III). Het betreft waarnemingen gedurende de gehele periode dat de camera op deze hollen gericht heeft gestaan. Het betreft hiermee een vossenhol (figuur 21). Voor de vos geldt enkel de algemene zorgplicht.

Figuur 21. Jonge vos nabij vossenhol.

Camera 3 (binnen plangebied)

De camera is op 20 mei 2021 geplaatst gericht op de locatie waar een (vermoedelijke) wissel van das is aangetroffen. Gedurende de eerste periode, van 21 mei 2021 tot en met 1 juni 2021, wordt inderdaad met regelmaat gemaakt van deze wissel door de das, zowel in de richting van de Heinsbergerweg als in de richting van de bosschage. Na deze periode wordt deze wissel slechts sporadisch gebruikt door das, waaruit blijkt dat geen constante uitwisseling is tussen de deelgebieden. Op 20 juli 2021 is deze camera dan ook verplaatst naar een andere locatie binnen het plangebied.

Camera 4 (buiten plangebied)

De camera is op 20 mei 2021 geplaatst gericht op één van de twee pijpen die zijn aangetroffen in de bosschage aan de Ratommerweg (zie ook figuur 18). Eén van deze pijpen is niet onderhouden en deels dichtgegroeid met klimop, de andere pijp is niet actief belopen. Gedurende het onderzoek zijn slechts sporadisch dassen waargenomen op de wildcamera. Het betreft vrijwel uitsluitend één individu (figuur 21). Op 15 juli zijn gedurende een aantal uren eenmalig twee dassen waargenomen op de camerabeelden (figuur 22). In de periode 20 juli tot en met 16 augustus zijn geen waarnemingen gedaan van dassen. Vanwege het slechts sporadische gebruik kan geconcludeerd worden dat dit hol een vluchtpijp betreft.

Figuur 21. Das uit vluchtpijp in bosje aan de Ratommerweg.

Figuur 22. Twee dassen nabij vluchtpijp in bosschage.

Camera 5 (buiten plangebied)

De camera is op 17 juni 2021 geplaatst gericht op één van de pijpen in het bosgebied aan de Laan van Schöndeln (zie figuur 18). Gedurende de eerste weken van het onderzoek zijn geen waarnemin-

gen van dassen gedaan. Tevens zijn geen sporen van activiteit aangetroffen tijdens de veldbezoeken ten behoeve van das. Eén van de pijpen blijkt na enkele weken deels ingestort en begroeid met klimop. Voor de andere pijp, waarop de camera niet gericht is, geldt echter dat tijdens het veldbezoek van 5 juli recente graafactiviteit en prenten aanwezig zijn. Hieropvolgend is de cameraopstelling zodanig gedraaid dat deze vanaf dat moment gericht is op de actieve pijp. Hierna is meermaals de das waargenomen gedurende de nacht. Het betreft waarnemingen van telkens één individu (figuur 23). Het hol betreft vanwege het slechts sporadische gebruik een vluchtpijp, welke naar alle waarschijnlijkheid niet in gebruik is door de dassen binnen het plangebied.

Figuur 23. Das waargenomen nabij pijp in bosschage aan de Laan van Schöndeln.

Camera 6 (buiten plangebied)

De camera is op 17 juni 2021 geplaatst gericht op één van de pijpen in de bosschage aan de Herkenboscherbaan/Oude Keulsebaan (zie ook figuur 18). De dassenburcht is actief in gebruik door minimaal drie dassen. Er zijn op vrijwel alle dagen waarnemingen gedaan van één of meer dassen in de bosschage (figuur 24 en 25). Verder zijn veel sporen van activiteit in de vorm van prenten en graafsporen aangetroffen. Er is echter geen (duidelijke) wissel aangetroffen richting de agrarische percelen aan de westzijde van de N293. Op de camerabeelden is te zien dat de dassen de bosschage in oostelijke richting lijken te verlaten. Ten noorden en oosten van de bosschage is echter een dassenraster geplaatst, waarmee het oversteken van dassen wordt bemoeilijkt dan wel plaatselijk onmogelijk wordt gemaakt. Vermoedelijk betreft het gebied ten oosten en zuiden van de burcht dan ook het foerageergebied van deze dassen en steken deze individuen niet, of slechts sporadisch, de N293 over. Naar verwachting behoren deze individuen dan ook tot een andere dassenfamilie dan de individuen binnen de onderzoekslocatie.

Figuur 24. Waarneming van das ter hoogte van de bosschage aan de Herkenboscherbaan.

Figuur 25. Drie dassen gelijktijdig waargenomen op de wildcamera.

Camera 7 (binnen plangebied)

De camera is op 28 juni 2021 geplaatst aan de oostelijke 'kop' van de steilrand aangezien hier tijdens een van de veldbezoeken rond half juni nieuwe graafactiviteit werd waargenomen. In de kop van de steilrand zijn vier pijpen aangetroffen. Echter is slechts minimale activiteit rondom deze pijpen waargenomen. Het betreft slechts twee waarnemingen van das. Vermoedelijk betreft het de das die een halfuur later tevens wordt waargenomen op de camera in de bosschage op de steilrand. Daarmee is de gehele steilrand in gebruik genomen door de das, echter zijn deze pijpen slechts sporadisch in gebruik genomen.

Figuur 26. Het waargenomen individu ter hoogte van één van de pijpen aan de kop van de steilrand.

Vergelijking beelden binnen en buiten plangebied

Op basis van de huidige verkregen data is het bijzonder lastig om individuen te onderscheiden op basis van uiterlijke kenmerken. Op basis van het tijdstip van het verlaten van de burcht(en) kunnen echter wel enkele conclusies getrokken worden. Onder andere op 29 juni verlaten twee dassen om 21:00 de burcht aan de Herkenboscherbaan. Om 22:30 komt één das uit de burcht in de bosschage op de steilrand, zonder dat te zien is dat deze de burcht eerder die avond in gaat. Op 1 juli komen twee dassen om 20:44 uit de burcht aan de Herkenboscherbaan. Om 22:10 komt één das uit de burcht in de bosschage op de steilrand. Aangezien deze dassen op dat moment voor het eerst op de avond gezien worden en uit hun hol komen en geen duidelijke wissels te zien zijn richting de akker-

landen over de N293, kan naar alle waarschijnlijkheid gesteld worden dat het twee verschillende dasenfamilies betreffen.

5.4 Vlinders

In de omgeving van de planlocatie zijn waarnemingen bekend van de teunisbloempijlstaart, grote vos, kleine ijsvogelvlinder en donker pimperlblauwtje. Beschermden vlinders stellen specifieke eisen aan het voortplantingshabitat. Bij het habitat is het belangrijk dat aan de eisen van alle stadia van de vlindersoort wordt voldaan. Voor de voornoemde vlindersoorten geldt dat deze gebonden zijn aan specifieke waardplanten. De waardplanten van de teunisbloempijlstaart zijn teunisbloem, kattenstaart, basterdwederik en wilgenroosje. De waardplanten van grote vos zijn bij voorkeur iep, maar ook zoete kersen en sommige wilgensoorten. De waardplant van kleine ijsvogelvlinders is (wilde) kamperfoelie, en van donker pimperlblauwtje de grote pimperl.

Tijdens het eerste veldbezoek ten behoeve van beschermden vaatplanten op 28 mei 2021 is de planlocatie en directe omgeving tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van waardplanten voor vlinders. De waardplanten van kleine ijsvogelvlinder (kamperfoelie) en donker pimperlblauwtje (grote pimperl) zijn op de planlocatie niet aanwezig, waarmee verstoring van het leefgebied en daarmee overtreding van de Wet natuurbescherming op voorhand kan worden uitgesloten.

Teunisbloempijlstaart

Waardplanten van de teunisbloempijlstaart zijn vrijwel uitsluitend aangetroffen aan de zuidoostelijke grens van de planlocatie. Het betreft een twintigtal teunisbloemen (zie figuur 19). De teunisbloemen zijn gedurende de veldbezoeken op 28 mei, 21 juni en 20 juli gecontroleerd op de aanwezigheid van eitjes en rupsen van de teunisbloempijlstaart. Deze zijn niet aangetroffen, waarmee de aanwezigheid van essentieel leefgebied van de teunisbloempijlstaart op de planlocatie uitgesloten kan worden.

Grote vos

Tevens zijn twee zoete kersen aangetroffen langs de Dirksbergerweg (zie figuur 20). Tijdens alle veldbezoeken is gelet op de aanwezigheid van vlinders en rupsen van grote vos in de omgeving van de waardplant. Tevens werden beide bomen gecontroleerd op vraatsporen aan de bladeren. Daarbij werd extra aandacht besteed aan vlinders die vlogen op bloedende bomen, rottend fruit en honingdauw om te drinken. Ondanks grondige inspecties zijn geen indicaties voor grote vos waargenomen op de onderzoekslocatie. Wel zijn er algemeen voorkomende en niet beschermden vlindersoorten gezien, zoals klein koolwitje, sint-jacobsvlinder, hooibeestje, atalanta, bruin zandoogje, kleine vuurvlinder en kleine parelmoervlinder. Hieruit kan geconcludeerd worden dat er, ondanks dat de juiste temperaturen en activiteit van andere vlindersoorten, geen grote vossen aanwezig waren op de onderzoekslocatie.

Figuur 19. Impressie van teunisbloemen aan zuidoostelijke grens van planlocatie.

Figuur 20. Impressie van zoete kersen langs de Dirksbergenweg.

5.5 Vaatplanten

In de omgeving van de planlocatie zijn waarnemingen bekend van de volgende beschermde vaatplanten; akkerboterbloem, akkerogentroost, dreps, getande veldsla, glad biggenkruid, grote leeuwenklauw, naaldenkervel, wilde ridderspoor en ruw parelzaad.

Tijdens de drie veldbezoeken gericht op beschermde vaatplanten zijn geen van deze soorten aangetroffen. Op de planlocatie is wel een hoge diversiteit aan algemeen voorkomende en niet beschermde vaatplanten aangetroffen, waaronder verschillende soorten klapprozen, kleine pimpernel, smalle weegbree, gewoon biggenkruid, vijfvingerkruid, zevenblad, grijskruid, ijzerhard, ratelaar, Duits viltkruid, hazenpootje en klein streepzaad.

De drie veldbezoeken zijn zodanig verspreid uitgevoerd dat alle soorten tijdens één of meerdere veldbezoeken te determineren waren. Daarmee kan uitgesloten worden dat de in de omgeving voorkomende beschermde soorten daadwerkelijk op de planlocatie zelf voorkomen.

6 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

6.1 Torenvalk

De torenvalk valt onder het beschermingsregime van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming. Conform artikel 3.1 lid 2, is het verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen. Tevens mogen de nesten niet worden weggenomen. Artikel 3.1 lid 4 en 5 betreft het verbod op opzettelijk storen van vogels, tenzij het storen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding. Bovendien zijn nesten van torenvalk het hele jaar beschermd (categorie 3 van vogelnesten in Limburg). Daarbij geldt dat tevens de functionaliteit van de nestlocatie behouden dient te blijven. Aantasting van de functionaliteit is aan de orde als geschikt habitat van de torenvalk in kwantiteit of kwaliteit afneemt, waardoor een plek niet meer de functie van nestplaats kan vervullen. Een leefgebied moet voorzien in alles wat nodig is om succesvol te kunnen voortplanten.

Op de onderzoekslocatie is een nestlocatie van torenvalk vastgesteld. Als gevolg van de voorgenomen plannen zal, zonder het treffen van maatregelen, een afname in essentieel leefgebied van torenvalk optreden. De voorgenomen plannen kunnen daarmee een negatief effect hebben op torenvalk. Voor de voorgenomen ingreep zal een ontheffing, met de daarbij benodigde maatregelen voor torenvalk, aangevraagd dienen te worden ten aanzien van de verboden als vermeld in artikel 3.1. De functionaliteit van de nestlocatie moet voor, tijdens en na de uitvoer van de geplande activiteiten gegarandeerd kunnen worden. Hiervoor dient middels een activiteitenplan een ontheffingsaanvraag ingediend te worden bij de provincie Limburg.

6.2 Das

De das is beschermd conform artikel 3.10 van de Wet natuurbescherming. Het is verboden de voortplantings- en rustplaatsen te beschadigen of te vernielen en de verblijfplaatsen mogen niet worden weggenomen. Op de onderzoekslocatie zelf is een hoofdburcht zonder kraamfunctie van de das aanwezig welke intensieve sporen van gebruik vertoont. Als gevolg van de voorgenomen plannen zal dan ook verstoring optreden van een hoofdburcht zonder kraamfunctie.

Ten behoeve van voorgaand onderzoek is reeds een activiteitenplan opgesteld en gebiedsanalyse uitgevoerd (Sweco, 357230, d.d. 11 december 2017). Hierbij is bepaald in hoeverre preferent en secundair leefgebied van de das verloren gaat als gevolg van de voorgenomen plannen. Op basis hiervan zijn mitigerende en/of compenserende maatregelen bepaald (Sweco, 357230, d.d. 5 februari 2018). Gezien de functie van de burcht ongewijzigd is sinds het schrijven van voorgaande rapportages en het planvoornemen enkel ten gunste van das gewijzigd is, kan het plan uitvoering ondervinden middels de reeds verkregen ontheffing Wet natuurbescherming (Provincie Limburg, kenmerk 2018/25011, d.d. 12 april 2018).

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Econsultancy heeft in opdracht van Leigraaf Midden-Limburg B.V. een aanvullend ecologisch onderzoek uitgevoerd aan de Heinsbergerweg e.o. te Roermond, ten behoeve van het nieuwbouwplan Melickerveld.

Voorgenomen ingreep

De opdrachtgever is voornemens om een natuurinclusieve woonwijk te ontwikkelen waarin 468 woningen worden gerealiseerd. Ten behoeve van het planvoornemen zullen de akkerlanden bebouwd worden en zullen enkele bomen verspreid over het plangebied gekapt worden. De gekapte bomen zullen conform de Algemene Plaatselijke Verordening van gemeente Roermond gecompenseerd worden binnen het plan. Verder zal enkel de aan de zuidwestzijde gelegen bosschage gekapt worden. De overige bosschages op de planlocatie zullen behouden en/of verder versterkt worden.

Voorgaand onderzoek

Uit de quickscan Wet natuurbescherming (15221.001, d.d. 4 mei 2021) is gebleken dat de onderzoekslocatie potentieel geschikt zou zijn voor de aanwezigheid van de beschermde soorten torenvalk, boomvalk, buizerd, ransuil, das, donker pimperlblaauwtje, grote vos, kleine ijsvogelvinder, teunisbloempijlstaart, akkerboterbloem, akkerogentroost, dreps, getande veldsla, glad biggenkruid, grote leeuwenklauw, naaldenkervel, wilde ridderspoor en ruw pazelzaad. Een aanvullend ecologisch onderzoek werd enkel noodzakelijk geacht en daarmee uitgevoerd naar voornoemde soorten.

Veldonderzoek

Binnen de voor de voornoemde soorten optimale periode om onderzoek uit te voeren, zijn in totaal 7 veldbezoeken uitgevoerd. Tijdens deze veldbezoeken is de aanwezigheid van voornoemde soorten op de onderzoekslocatie (inclusief de directe nabijheid) onderzocht. Voor das geldt dat het camera-onderzoek in de periode 20 mei 2021 tot en met 16 augustus 2021 heeft gelopen.

Tijdens de veldbezoeken zijn, ondanks grondige inspecties, geen individuen van boomvalk, buizerd, ransuil, donker pimperlblaauwtje, grote vos, kleine ijsvogelvinder, teunisbloempijlstaart, akkerboterbloem, akkerogentroost, dreps, getande veldsla, glad biggenkruid, grote leeuwenklauw, naaldenkervel, wilde ridderspoor en ruw pazelzaad waargenomen. Wel zijn waarnemingen bekend van torenvalk en das.

Conclusie

Met betrekking tot torenvalk dient vanwege de aanwezigheid van een nestlocatie binnen de verstoringssafstand van de ingreep een ontheffing te worden aangevraagd. Met betrekking tot das geldt dat, gezien de functie van de burcht ongewijzigd is sinds het schrijven van voorgaande rapportages en het planvoornemen enkel ten gunste van das gewijzigd is, het plan uitvoering kan ondervinden middels de reeds verkregen ontheffing Wet natuurbescherming (Provincie Limburg, kenmerk 2018/25011, d.d. 12 april 2018).

Econsultancy
Swalmen, 16 augustus 2021

Geraadpleegde bronnen / websites

BIJ12 (2017). Kennisdocument Das *Meles meles*. Versie 1.0, juli 2017.

www.bij12.nl (o.a. soortgegevens torenvalk)
 www.ndff.nl
 www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
 www.verspreidingsatlas.nl
 www.vogelbescherming.nl (soortgegevens vogels)
 www.zoogdiervereniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Voorgaande onderzoeken op locatie

Grontmij (22 april 2013). Natuurtoets Melickerveld, toetsing wet- en regelgeving natuur. Referentie-nummer GM-0095715, revisie D3.

Grontmij (7 oktober 2013). Actualisatie dassenonderzoek bouwplan Kaleidos. Referentienummer GM-0113816, kenmerk 329586.

Sweco (11 december 2017). Activiteitenplan das Plan Melickerveld. Toelichting aanvraag ontheffing soorten Wet natuurbescherming. Status: D1.0, projectnummer 357230, referentienummer SWNL0217566.

Sweco (5 februari 2018). Ecologisch werkplan Das Melickerveld. Uitwerking passende maatregelen ten behoeve van de das in Melickerveld. Projectnummer 357230.

Sweco (19 mei 2020). Actualisatie dassenonderzoek en verkennend natuuronderzoek Melickerveld. Projectnummer 369964, referentienummer n.v.t.

Sweco (n.d.). Omgang dassenleefgebied bestemmingsplan Melickerveld. Kenmerk 339689.

Verleende ontheffing

Provincie Limburg (12 april 2018). Ontheffing Wet natuurbescherming, Artikel 3.10, lid 1 sub b, Wnb. De realisatie en gebruik van 468 woningen in plangebied Melickerveld tussen Melick en Roermond. Zaaknummer: 2017-206634, kenmerk 2018/25011.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kan oplopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Wet natuurbescherming is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Wet natuurbescherming een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Een mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van Wet natuurbescherming. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Wet natuurbescherming significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of voortplantingsplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. Wet natuurbescherming omschrijft niet exact wat een vaste rust- of voortplantingsplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

